

SÖDRA TEATERNS HISTORIA

2014

Södra Teater anordnar, i samarbete med Johan & Nyström, Stockholms första Kaffefestival. Den nyktra klubben Sober blir en megasuccé, liksom kattfilmsfestival och Klungans föreställning På rätt sida om okej.

2013

Södra Teatern ombildas till Aktiebolag, Södra Teatern AB och Ingmari Pagenkemper anställs som VD och konstnärlig ledare.

2011

Åter ett nytt publikrekord! Med projektet Guds Bakficka antog Södra Teatern utmaningen som aktör på den sekulära arenan med en serie oreligösa predikningar. Mosebacke Etablissemang återgår till verksamheten efter lång tids uthyrning.

2010

Södra Teatern slår publikrekord igen! En kvarts miljon besöker huset under året. Tillsammans med Stockholms Kulturfestival presenterar Södran varietésällskapet La Clique i Sverige för första gången. Huset deltar i miljömanifestationen Earth Hour. Stor succé gjorde serien INDIEN/INDIEN bestående av konserter, samtal, utställningar, filmer, klubbar, debatter och mycket mer. Kulturhuset, Södran, Dansens Hus, Bio Rio, Etnografiska museet, Galleri Kontrast och Söderbokhandeln var delaktiga i satsningen som pågick under hela hösten.

2009

Huset fyller 150 år och slår publikrekord med över 190.000 besökare. Nadia Izzat tillträder som teaterchef. På scenerna står "Gypsy Queens and Kings" där de största romska artisterna presenterades, Klungan med föreställningen "Det är vi som är hemgiften", Astrid Hadad, Bruno K Öijer, Bassekou Koyate och Vieux Farka Touré - samt Sveriges första internationella humorfestival, Stockholm Comedy Festival med bl a persisk, kurdisk och judisk stand up.

2006

Södra Teatern får sin andra gulddrake. Denna gång med motiveringen "Hela världen ryms inte i Stockholm. Den ryms i en lokal. Där nytänkande integrations- och jämställdhetspolitisk smygs in mellan drinkarna och skiljetecknet mellan nöje och kultur suddats ut". Repertoarmässigt var Västafrika ett av årets stora fokus med

några av regionens största artister, dessutom startade Södra Teatern burleskklubben Hootchy Kootchy Club detta år.

2004

Jane Birkin gav en utsåld konsert stora scenen, Emir Kusturica and The No Smoking Orchestra fick hela salongen att gunga i unza-unza-takt och Zap Mama gav en konsert som i recensionerna utnämndes till en av årets bästa. Som en av de första scenerna i Sverige presenterade Södra Teatern hip-hop-teater med Danny Hoch från New York och Jonzi D från London. Det här året utvidgades också turnéverksamheten.

2003

Legendariska Sparks gjorde sin första konsert i Sverige på 27 år – exklusivt för Södra Teatern. "Ett litet totalkonstverk" ... hyllade DN.

Egyptens popkung Hakim framträdde för första gången i Skandinavien. På Re: Orientfestivalen i juni gav en av Turkiets allra största sångerskor – ikonerna och divan Bülent Ersoy – två grandiosa konserter.

2002

Södra Teatern öppnade upp scenen för en rad radikala artister som laddar musik med ideologi. Temaarrangemanget Rhythm of Resistance blev uppmärksammat både av publiken och i pressen. Med föreläsningar och konserter diskuterades musik och motstånd – vad är politisk musik idag? Bland medverkande artister märktes Linton Kwesi Johnson och Femi Kuti.

2001

Södra Teaterns dåvarande chef Ozan Sunar fick DN:s Gulddrake. "Han gör det många andra snackar om; fångar upp etniska, konstnärliga och sexuella identiteter och uttryck och presenterar dem i ett färgsprakande program på Södrans scener. Han förestår ett nöjespalats med intellektuellt tuggmotstånd, en samhällstillvänd stockholmsscena som det svänger om. Spännvidden i utbudet saknar motstycke." Sveriges enda bar med föredrag kring psykoanalys, Freuds Bar, startade och blev en publiksuccé.

2000

Södra Teatern startade ett projekt med konserter och föredrag där begreppet identitet undersöktes socialt, politiskt, etniskt och könsmässigt. Arbetsnamnet var "Ethno-Porno-Gender-Bender-Multi-Kulti-Queer-Party!" och bland medverkande artister fanns Marc Almond och kontroversiella Rockbitch. Södra Teatern tilldelades Radio

Stockholms Eva-pris: "med en energisk blandning av förnyelse, mångfald och oförutsägbarhet gjort Stockholms nöjesliv både bredare och vassare".

1999

Kägelbanan öppnades för konsertverksamhet och även på stora scenen var musiken i fokus. Bland höjdpunkterna märktes Cesaria Evora – barfotadivian från Kap Verde, två soloframträdanden av Nick Cave och ett showcase med Red Hot Chilipeppers."Södra Teaterns loger, tunga draperier och bladguld känns allt mer som Stockholms just nu bästa lokal för levande, men inte alltför högljudd och danskrävande rockmusik", skrev Expressen.

1997

På uppdrag av Riksteatern och Kulturdepartementet fick mannen bakom Re: Orientfestivalen, Ozan Sunar, uppdraget att blåsa liv i huset och göra Södra Teatern till en nationell och internationell gästspelsscen för dans, musik, teater och föreläsningar. Därmed började den nya epoken i teaterns historia.

1988

Georg Malvius blev konstnärlig ledare och inledde ett närmare samarbete med Operan och Folkteatern. Malvius satte även upp många egna produktioner under sin tid på teatern.

1979

The Old Vic Theatre Company från London gjorde ett uppmärksammat gästspel med Hamlet. I pausen kunde gästerna njuta av ett glas vin i den nyrenoverade foajén

1970

Proteatern hade Södran som hemmascen, 68-71, och Paul Fosters Tom Paine och Arnold Weskers Prima liv var några av framgångarna. Mosebacke Etablissement, som drevs i privat regi, öppnade i Södra Teaterns gamla restaurangkök och bjöd bland annat på viskvällar.

1967

Södra Teatern återinvigdes. Renoveringsarbete och modernisering skedde successivt. Bland annat byttes träbänkarna ut mot röda sammetsfåtöljer och teatern fick en ny ridå som var en kopia av den gamla. Teater- och musikrådet blev huvudman för teatern och Lennart Ahlbom utsågs till chef.

1958

I samråd med KF beslutade stadsplanerarna att Södra Teatern skulle rivras. Evert

Taube blev upprörd och startade en proteströrelse. Målet var att rädda Södran. Men teaterns framtid såg mörk ut och inte blev det bättre då en svår brand förstörde stora delar av huset. Nu var det uppenbart att det behövdes mycket pengar för att rusta upp teatern. Det fanns bara en som hade sådana resurser – staten.

1955

Efter 20 goda år var Södra Teaterns revyepok över. Publiken svek och det blev kärva tider. Husägaren, KF, hyrde därför ut lokalen till Sveriges Radio som tänkte använda den till olika TV-inspelningar. Men det visade sig att teatern var för sliten. Södra Teaterns framtid var oviss...

1942

Köpmannen, biokungen och revymästaren Anders Sandrew tog över rodret efter Gustaf Wallenberg. Södra Teatern körde på med revyer och trots att artisterna var utmärkta blev det ingen fullträff. Först 1951 kom succén. Revyn Tillsammans igen spelades 235 gånger och sattes upp igen redan efter två år.

1939

Gustaf Wallenberg blev chef över Södra Teatern. Han satte bl. a upp revyn Uppåt väggarna som blev Nils Poppes genombrott. Men "Wally" visades sig vara en riktigt Wallenbergare som var hård i affärer. Han lurade husägaren på en del av vinsten och hamnade i rättsprocess.

1921

Världskriget förändrade världen. Hästskjutsar ersattes av bilar och folk ville ha ett nöjesliv à la Paris. Det tog några år av halvlyckade revyer innan Södran hittade sin stil. Författaren Kar de Mumma och folkära artister som Thor Modéen och Sickan Carlsson gjorde Södrans revyer till ett eget begrepp.

1919

Varietélokalen piffades upp med målningar av den lovande konstnären Isaac Grünewald och teaterns restaurang blev känd som en av stadens bästa krogar. Den populära författaren Norlander skrev fortfarande revyer till Södran, men konkurrenten Folkan drog mer folk. Alla ville se deras ny stjärna – Karl-Gerhard.

1900

Teatern återinvigdes efter att ha varit stängd för ombyggnad. Efter några misslyckade föreställningar övergick den nye pjäsförfattaren, före detta tandläkaren Emil Norlander, från helaftonsrevyer till fristående nummer. Det stora genombrottet för

Södra Teaterns nya revystil blev Stockholmsluft, 1905. Till och med kungafamiljen såg revyn – flera gånger!

1896

Då riksdagen tyckte att publiken drack för mycket sprit, bråkade och var allmänt promiskuösa på stadens teatrar infördes varietéförbud. Rusdrycker förbjöds och under föreställningen fick gästerna inte längre sitta vid dukade bord, utan fick hålla tillgodo med bänkar. Publiken svek och 1898 stängdes Södra Teatern för ombyggnad.

1890

Dödens kalla vindar svepte över Södra Teatern. Varietéartisten och flickidolen Victor Rolla, som brukade roa publiken på terrassen genom att hoppa fallskärm från en gasfylld ballong, råkade en vacker dag glömma fallskärmen. Ballongen steg och försvann bland molnen. Till flickornas stora sorg återfanns Rolla död utanför Ljusterö.

1887

Industrialiseringen fick Stockholms nöjesliv att blomstra. Den nybyggda Katarinahissen förenklade färden till Mosebacke och en ny publik strömmade till teatern. Populärast var varietéerna som visades i en nybyggd lokal på terrassen intill järnkonstruktionen som står där än idag.

1873

Teaterdirektör Zetterholm misstog sig på teaterns ekonomi och till slut fanns inte likvida medel att betala ut skådespelarnas löner. I desperation gick han upp till teaterns vind och förkortade sina dagar. Än idag kan man höra oförklarliga ljud från den öde vinden.

1866

Pjäsförfattaren Hedberg lämnade Södra Teatern, men den energiske Zetterholm lyckades snabbt hitta en ny författare—Frans Hodell. Hans pjäs Andersson, Pettersson och Lundström, där komikern Gustav Bergström spelade Lundström, gjorde enorm succé och spelades 250 gånger. Zetterholm var en oförutsägbar man. År 1870 förvandlade han sin trupp till operettensemble. Under flera år spelades Sköna Helena och andra operetter. Både kritiker och publiken jublade.

1861

Södermalms befolkning ökade dramatiskt under 1860-talet. Många inflyttade var pigor från landsbygden. Södra Teaterns författare, Hedberg, insåg snart att pjäserna

om adeln inte var intressanta för lördagslediga pigor och skrev Frun av stånd och frun i ståndet. Pjäsen drog stor publik och spelades under två år.

1857

En augustinatt kom elden lös i fiskköparen Rölings hus på Hökens gränd. Lågorna spred sig snabbt från kåk till kåk och det tog tre dagar att släcka elden. Av själva teaterbyggnaden återstod bara murarna. År 1858 byggdes ett nytt hus, signerat av arkitekt J. F. Åbom, på platsen. I salongen, som rymde 600 platser, fanns dekorationer och plafondmålningar. Dagen efter invigningen 1859 kunde direktör Zetterholm nöjt läsa i Aftonbladet att hans teater var en av de vackraste i världen.

1850

C. A. Wallman köpte området kring Mosebacke och förvandlade det till en förlustelseplats med karuseller, dansbana och sommartheater. 1851 revs den gamla krogen och det byggdes ett nytt hus med teatersalong. På premiären spelades sångkomedin Den förgivna skatten. 1855 blev skådespelaren Ludvig Zetterholm chef för teatern. På scenen spelades mest "trollerier", vilket var den tidens revyer. Oftast var det teaterns egen författare, Frans Hedbergs, som skrivit pjäsen. Succéerna avlöste varandra.

1840

Mosebacke var en stökig plats som sällan besöktes av en finare publik. Vårdshuset, som låg där Södra Teatern ligger idag, var förfallet och gästerna bestod främst av gubbar från kvarteret som rökte kritpipor och drack toddy.

Tack till Åke Abrahamsson på Stadsmuseet, Drottningholms Teatermuseum och Eric Lindqvist för värdefull information.